

Sygn. akt I Ns 478/17

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Mariusz Gotowski

Protokolant: Ma ł gorzata I.-K.

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przy udziale Z. K., J. K. (1), M. K. (1), J. K. (2), małoletniego W. K. reprezentowanego przez matkę I. S., małoletnich J. K. (3) i J. K. (4) reprezentowanych przez M. K. (1), U. Ł., M. K. (2), Miasta P., Ł. K., A. K. (1), A. K. (2), małoletniej J. Ł. reprezentowanej przez U. Ł.,

o stwierdzenie nabycia spadku po A. K. (3) zm. 25 września 2012 r.

- 1. stwierdzić, że spadek po A. K. (3), synu J. i Z., zmarłym w dniu 25 września 2012 r. w P., ostatnio stale zamieszkałym w P., na podstawie ustawy nabyło w całości Miasto P.,**
- 2. kosztami postępowania obciążyć wnioskodawcę i uczestników w zakresie poniesionym.**

SSR Mariusz Gotowski

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 4 listopada 2015 r. skierowanym do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy (...) Bank S.A. w W. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po damie kuku zmarłym dnia 25 września 2012 r. Wnioskodawca wniósł o stwierdzenie, że spadek po zmarłym nabyło Miasto B.. Wnioskodawca poza Miastem B. jako uczestników wskazał Z. K., J. K. (1), M. K. (1), J. K. (2), W. K., J. K. (3) i J. K. (4). Wnioskodawca wskazał, że spadkobiercy kolejno odrzucali spadek, a on zawarł ze spadkodawcą umowę kredytu hipotecznego, czym uzasadniał interes prawny w złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy zwolnił z udziału w sprawie Miasto P. oraz stwierdził swą niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy.

Postanowieniem z dnia 9 czerwca 2017 r. wezwano do udziału w sprawie U. Ł. i M. K. (2).

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2017 r. wezwano do udziału w sprawie Miasto P..

Postanowieniem z dnia 6 lipca 2018 r. wezwano do udziału w sprawie: Ł. K., A. K. (1), małoletnią A. K. (2) reprezentowaną przez przedstawiciela ustawowego M. K. (2), małoletnią J. Ł. reprezentowaną przez przedstawiciela ustawowego U. Ł..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. (3) w dniu 23 lipca 2009 r. zawarł z (...) bank S.A. w W. umowę kredytu hipotecznego na łączną kwotę 1 297 616,80 zł. W dniu 23 lipca 2009 r. A. K. (3) zawarł umowę rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego z wnioskodawcą.

Dowód – umowa kredytu hipotecznego z dnia 23 lipca 2009 r. k. 11-17, umowa rachunku k. 18

W dniu 4 listopada 2015 r. wnioskodawca wystawił wyciąg z ksiąg banku, z którego wynika, że na dzień 4 listopada 2015 r. wierzytelność z tytułu umowy kredytu wynosi 1888590,04 zł z tytułu umowy rachunku bankowego 10971,39 zł.

Dowód – wyciąg z ksiąg banku – k. 19

A. K. (3), syna J. i Z. urodzony (...) zmarł dnia 25 września 2012 r. Ostatnio stale zamieszkiwał w P.. Był rozwiedziony. Ma jedno dziecko W. K. urodzonego (...) zmarły przed śmiercią nie sporządził testamentu. Nikt nie został uznany za niegodnego dziedziczenia, nikt nie został wydziedziczony. Nie toczyła się wcześniej sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym. D. spadkodawcy nie żyją

Dowód – odpis skrócony aktu zgonu A. K. (3) k. 5, odpis skrócony aktu urodzenia W. A. kruka – k. 35, zapewnienie spadkowe złożone przez J. K. (2) – k. 115

W dniu 26 kwietnia 2013 r. przed notariuszem R. I. J. S. działając jako przedstawiciel ustawowy małoletniego W. A. kruka , za zgodą Sądu Rejonowego dla Wrocławia – krzyków we Wrocławiu wyrażoną w postanowieniu z dnia 22 marca 2013 r. (sygn. akt III RNsm 181/13) złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. K. (3) przypadający mu z mocy jakichkolwiek tytułów prawnych.

Dowód – oświadczenie o odrzuceniu spadku z dnia 26 kwietnia 2013 r. – k. 6-7

Ojcem spadkodawcy jest J. K. (1), syn W. i A. ur. (...) Matką spadkodawcy jest Z. K. zd. C., córka S. i S. ur. (...) Z. K. nie miała rodzeństwa. J. K. (1) miał siostrę H. O., która zmarła 2 sierpnia 2015 r. H. O. miała dwie córki: M. K. (2) zd. O., ur. (...) i U. Ł. zd. O. ur. (...) M. K. (2) ma trójkę dzieci: Ł. K., A. K. (1), A. K. (2). U. Ł. ma córkę małoletnią J. Ł.. H. O., nie wiedziała, że może być spadkobiercą A. K. (3), nie była na jego pogrzebie, nie została przez nikogo powiadomiona o tym, że może być spadkobiercą A. K. (3)

Dowód – odpis skrócony aktu urodzenia W. kruka – k. 36, odpis skrócony aktu małżeństwa J. K. (1) i Z. C. – k. 40, zapewnienie spadkowe złożone przez J. K. (2) – k. 115, zapewnienie spadkowe złożone przez U. Ł. i M. K. (2) k. 159 – 160, odpis skrócony aktu małżeństwa M. K. (2) – k. 181, odpis skrócony aktu małżeństwa U. Ł. – k. 182, odpis skrócony aktu urodzenia Ł. K. k. 183, odpis skrócony aktu urodzenia A. K. (1) – k. 184 , odpis skrócony aktu urodzenia A. K. (2) k. 185, odpis skrócony aktu urodzenia J. Ł. k. 186, odpis skrócony aktu zgonu H. O. – k. 187, zeznania uczestnika J. kruka k. 202, zeznania uczestniczki U. Ł. k. 202

Bratem spadkodawcy jest M. K. (1) urodzony (...) Ma on dwójkę dzieci: małoletnią J. K. (3) ur. (...) oraz małoletniego J. K. (4) ur. (...)

Dowód – odpisy skrócone aktu urodzenia: M. K. (1) – k. 37, J. K. (3) – k. 38, J. K. (4) k. 39

W dniu 28 stycznia 2014 r. przed notariuszem B. J. M. K. (1) i J. K. (2) działając jako przedstawiciele ustawowi małoletnich: J. K. (3) ur. (...) oraz J. K. (4) ur. (...) na podstawie zezwolenie objętego postanowieniem Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 25 listopada 2013 r. (I. N. 982/13) złożyli oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. K. (3).

Dowód – oświadczenie z dnia 24 stycznia 2014 r. – k. 8-9

W dniu 13 sierpnia 2013 r. przed Sądem Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. w sprawie o sygnaturze I Ns 30141/13 Z. K. J. K. (1) i M. K. (1) złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. K. (3).

Dowód – kopia protokołu k. 9-10, oryginał w aktach I Ns 301/13 – k. 24-26

W dniu 11 lipca 2017 r. przed notariuszem A. S. oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. k roku złożyli: M. K. (2), Ł. K. i A. K. (1).

Dowód - oświadczenia o odrzuceniu spadku: M. K. (2) – k135-136, A. K. (1) i Ł. K. – k. 137-138

W dniu 18 lipca 2017 r. przed notariuszem A. U. K. Ł. złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. k roku.

Dowód – oświadczenie o odrzuceniu spadku U. Ł. – k 127- 128

W dniu 23 października 2017 r. M. K. (2) i S. K. działający jako przedstawiciele ustawowi A. K. (2) za zgodą Sądu rejonowego w Siedlcach wyrażoną prawomocnym postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie I. N. 452/17 odrzucili spadek po A. K. (3).

Dowód – oświadczenie o odrzuceniu spadku złożone przez przedstawicieli ustawowych A. K. (2) – k. 210 – 211, postanowienie Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 16 sierpnia 2017 r. (I. N. 452/17) – k. 217

W dniu 31 października 2017 r. U. Ł. działając jako przedstawiciel ustawowy J. Ł. za zgodą Sądu Rejonowego dla Warszawy M. w (...) wyrażoną w postanowieniu z dnia 28 września 2017 r. złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. K. (3).

Dowód – postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W. z dnia 28 września 2017 r. (V. N. (...)) – k. 214 oświadczenie złożone przez U. Ł. działającą w imieniu J. Ł. – k. 220-221,

W dniu 8 listopada 2017 r. przed notariuszem D. K. U. Ł. i M. K. (2) działające jako spadkobierczynie H. O. oświadczyły, że H. O. zmarła 5 sierpnia 2015 r. nie dowiedziawszy się o powołaniu do spadku po A. K. (3) i nie złożywszy oświadczenia spadkowego. U. Ł. i M. K. (2) stosownie do treści art. 641 § 1 i 2 kpc i art. 1012 i 1017 kc odrzuciły w całości spadek po A. K. (3) przypadający ich matce H. O..

Dowód – oświadczenie z dnia 8 listopada 2017 r. –k.222-223

W dniu 1 grudnia 2017 r. U. Ł. osobiście oraz działając jako przedstawiciel ustawowy małoletniej J. Ł. złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. K. (3) we własnym imieniu i w imieniu małoletniej.

Dowód – oświadczenie o odrzuceniu spadku z dnia 1 grudnia 2017 r. – k. 326-327

W dniu 15 lutego 2018 r. M. K. (2) oraz S. K. działając jako przedstawiciele ustawowi A. K. (2), oraz M. K. (2), Ł. K. i A. K. (1) złożyli oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. K. (3).

Dowód – oświadczenia o odrzuceniu spadku k. 260 - 261

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów, zapewnień spadkowych a także zezna uczestników postępowania.

Wiarygodność oraz moc dowodowa zgromadzonych dokumentów nie budziły żadnych wątpliwości, stąd Sąd uznał je wszystkie za wiarygodne.

Sąd dał również wiarę treści zapewnienia spadkowego oraz zeznań uczestników postępowania, gdyż były one spójne i logiczne. Twierdzenia uczestników nie były zresztą kwestionowane przez wnioskodawcę.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 1025 § 1 zd. 1 k.c. Sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. W doktrynie bezspornie wskazuje się, iż z wnioskiem może wystąpić każdy podmiot, który ma w tym interes. Nie ulega wątpliwości, że taki interes prawny w momencie złożenia wniosku miał wierzyciel spadkodawcy.

Istotą niniejszego postępowania było ustalenie porządku dziedziczenia po A. K. (3). Rozstrzygnięcie powyższej kwestii wymagało w pierwszej kolejności oznaczenia przepisów prawa, obowiązujących w czasie powstanie rozpatrywanych stosunków prawnych. W prawie cywilnym obowiązuje generalna zasada niedziałania wstecz przepisów prawnych (zasada nieretroakcji) wyrażona w art. 3 kodeksu cywilnego. Kolizję obowiązywania norm prawnych w czasie regulują przepisy tzw. prawa międzyczasowego. Do tej kategorii w kodeksie cywilnym należą przepisy przechodnie zawarte w artykułach XXVI-LXIV ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. z dnia 18 maja 1964 r.) Stosownie do treści art. LI wymienionego aktu prawnego, do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy, o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej. Natomiast na podstawie art. LII § 1 omawianych przepisów przejściowych, do testamentów i odwołania testamentów, jak również do umów o zrzeczenie się dziedziczenia stosuje się, jeżeli chodzi o zdolność osób, o formę i o wady oświadczenia woli, prawo obowiązujące w chwili złożenia tych oświadczeń.

Stosownie do art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi czwartej kodeksu cywilnego. Powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu (art. 926 § 1 k.c.). Zgodnie z art. 926 § 2 k.c. dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Jak wskazano wcześniej stosowanie do art. LI przepisów wprowadzających kodeks cywilny w zw. z art. 3 kc do ustalenia spadkobierców A. K. (3) stosuje się przepisy obowiązujące w chwili otwarcia spadku, czyli w chwili śmierci spadkodawcy, czyli obowiązujące w dniu 25 września 2012 r.

Zgodnie z art. 931 § 1 w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Nie budzi wątpliwości, że spadkodawca w chwili śmierci był rozwiedziony. Miał jedno dziecko – W. K., co do którego w dniu 26 kwietnia 2013 r. zostało złożone przez przedstawiciela ustawowego oświadczenie o odrzuceniu spadku. Oświadczenie o odrzuceniu spadku, zgodnie z art. 1015 § 1 kc może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Nie wiadomo kiedy przedstawiciel ustawowy małoletniego dowiedział się o tytule powołania do spadku, jednakże wniosek do sądu rodzinnego o wyrażenie zgody na czynność przekraczającą zwykły zarząd majątkiem m dziecka został złożony 20 lutego 2013 r. (k. 3 akt III R. N., 181/13 Sądu Rejonowego dla Wrocławia Krzyków we Wrocławiu). Stosowne postanowienie ogłoszono dnia 22 marca 2013 r., a oświadczenie zostało złożone dnia 26 kwietnia 2013 r. Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 28 września 2016 r. (III CSK 329/15, OSNC 2017/5/6), że od chwili złożenia do sądu opiekuńczego przez przedstawiciela ustawowego małoletniego spadkobiercy wniosku o zezwolenie na złożenie w jego imieniu oświadczenia o odrzuceniu spadku termin przewidziany w art. 1015 § 1 k.c. nie biegnie. Po uprawomocnieniu się postanowienia o udzieleniu zezwolenia przedstawiciel ustawowy małoletniego powinien złożyć to oświadczenie bezzwłocznie, chyba że wskazany termin, uwzględniając czas trwania postępowania opiekuńczego, jeszcze nie upłynął; wtedy złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku może nastąpić w dowolnej chwili, przed upływem sześciu miesięcy od dowiedzenia się przez przedstawiciela ustawowego o tytule powołania małoletniego. Zestawienie dat – otwarcia spadku, złożenia przez I. S. wniosku o zezwolenie na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego oraz daty złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku, Sąd uznał, że takie oświadczenie zostało złożone w terminie określonym w art. 1015 § 1 kc. Zgodnie z art. 1020 kc spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Zgodnie z art. 932 § 1 kc w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice. Wskazać jednak należy, że rodzice spadkodawcy w dniu 13 sierpnia 2013 r. złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym. Złożenie przez nich oświadczeń o odrzuceniu spadku nastąpiło na skutek wniosku skierowanego do Sądu,

który został złożony w dniu 19 kwietnia 2013 r. Wniosek taki został złożony jeszcze przed złożeniem oświadczenia o odrzuceniu spadku przez małoletniego W. K.. Termin, o którym mowa w art. 1015 § 1 kc rozpoczął bieg dla rodziców zmarłego w dniu dowiedzenia się przez nich o oświadczeniu złożonym przez małoletniego W. Kruka. Jako, że rodzice spadkobiercy złożyli wniosek o przyjęcie od nich oświadczenia jeszcze przed złożeniem oświadczenia przez małoletniego, to jest oczywiste, że dochowali określonego w art. 1015 § 1 kc. Zresztą pomiędzy złożeniem oświadczenia przez małoletniego syna a złożeniem oświadczenia przez rodziców zmarłego nie upłynęło 6 miesięcy.

Zgodnie z art. 932 § 4 kc jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Zmarły miał brata M., który jednak złożył oświadczenie odrzuceniu spadku razem z rodzicami zmarłego. Wszelkie rozważania dotyczące zachowanie terminu przez rodziców spadkobiercy, są również aktualne dla M. K. (1). Zgodnie z art. 932 § 5 kc jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępny. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy. Skoro złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku jest równoznaczne z niedożyciem otwarcia spadku, to w sytuację prawną M. K. (1) wstąpiła jego dzieci J. i W.. Oświadczenie w imieniu dzieci zostało złożone 28 stycznia 2014 r., zatem jeszcze przed upływem terminu sześciu miesięcy od złożenia oświadczenia przez markę K., zatem termin określony w art. 1015 § 1 kc został zachowany dla małoletnich i spadek został przez nich skutecznie odrzucony.

Zgodnie z art. 934 § 1 kc w braku zstępnych, małżonka, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada dziadkom spadkodawcy; dziedziczą oni w częściach równych. Niesporne jest, że dziadkowie spadkodawcy zmarli przed otwarciem spadku. Zgodnie z § 2 tego przepisu jeżeli któreś z dziadków spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępny. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału spadku między zstępnych spadkodawcy. Zgodnie z § 3 w braku zstępnych tego z dziadków, który nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada pozostałym dziadkom w częściach równych. Skoro przepis art. 934 § 2 kc posługuje się pojęciem zstępnych dziadków, to może tu chodzić tylko i wyłącznie o rodzeństwo rodziców spadkobiercy. Matka spadkodawcy nie miała rodzeństwa, natomiast siostrą ojca spadkodawcy była H. O., która zmarła dnia 5 sierpnia 2015 r. Bezsprzeczne jest to, że H. O. nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. K.. Termin do złożenia przez nią takiego oświadczenia mógł zacząć biec w momencie dowiedzenia się przez nią o złożeniu oświadczeń o odrzuceniu spadku przez Z. K., J. K. (1) i M. K. (1). Postępowanie dowodowe wykazało jednak, że H. O. nigdy nie dowiedziała się o tym, że może być spadkobiercą A. K. (3). Nie została o tym poinformowana ani przez Z. K. ani J. K. (1) – w tym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom uczestników, ani przez Sąd w trybie art. 643 kpc. Nie wynika to przede wszystkim z analizy akt I Ns 301/13. Skoro H. O. nie wiedziała o tym, że może być spadkobiercą A. K. (3) to termin dla niej na złożenie oświadczenia nie zaczął w ogóle biec. W takim przypadku znajduje zastosowanie art. 1017 kc, zgodnie z którym jeżeli przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku spadkobierca zmarł nie złożony takiego oświadczenia, oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone przez jego spadkobierców. Termin do złożenia tego oświadczenia nie może się skończyć wcześniej aniżeli termin do złożenia oświadczenia co do spadku po zmarłym spadkobiercy.

Sąd podziela wyrażany w doktrynie pogląd (E. Skowrońska-Bocian, J. Wierciński [w:] J. Gudowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom VI. Spadki, wyd. II, Opublikowano: WKP 2017, teza 3-5 komentarza do art. 1017 kc, LEX), że wysoce problematyczna jest kwestia terminu do złożenia takiego oświadczenia przez transmitariusza. Artykuł 1017 zdanie drugie stanowi jedynie, że termin do złożenia oświadczenia dla transmitariusza nie może się skończyć wcześniej niż termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku po transmitencie. Nie jest natomiast jasne, kiedy rozpoczyna bieg termin do złożenia oświadczenia przez transmitariusza co do spadku po spadkodawcy transmitenta. Można przy tym wyróżnić dwie sytuacje: 1) kiedy transmitent przed śmiercią dowiedział się o tytule swego powołania oraz 2) kiedy transmitent zmarł, zanim dowiedział się o tytule swego powołania. Jeżeli transmitent dowiedział się o

tytule swego powołania przed śmiercią, w stosunku do niego zaczął już biec termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Dla transmitariusza termin ten nie biegnie od nowa, lecz jedynie ulega przedłużeniu zgodnie z brzmieniem art. 1017 zdanie drugie. Za takim stanowiskiem przemawia ogólna zasada, zgodnie z którą spadkobierca wstępuje w sytuację prawną spadkodawcy. Terminy zawite, których bieg rozpoczął się w stosunku do spadkodawcy, biegną nadal w stosunku do spadkobiercy. W odniesieniu do transmitariusza zasada ta ulega modyfikacji w ten sposób, że termin do przyjęcia lub odrzucenia spadku po spadkodawcy transmitenta ulega przedłużeniu. Z przepisu nie wynika, aby zaczynał on swój bieg od nowa. Termin zatem biegnie niezależnie od tego, czy i kiedy transmitariusz dowiedział się o tytule powołania transmitenta (tak B. Kordasiewicz (w:) System Prawa Prywatnego, t. 10. Prawo spadkowe, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2009, s. 443; J. Pietrzykowski (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, red. J.I. Bielski, J. Ignatowicz, J. Pietrzykowski, Z. Resich, Warszawa 1972, s. 1932; J.St. Piątowski, Prawo spadkowe. Zarys wykładu, Warszawa 2002, 152 i n.; inne stanowisko prezentuje J. Gwiazdomorski, Prawo spadkowe, Warszawa 1959, s. 63 i 93 oraz Prawo spadkowe, Warszawa 1990, s. 150; a także A. Kunicki, Odrzucenie spadku przez transmitariusza, NP 1963, nr 12, s. 1358). Jeżeli transmitent zmarł przed dowiedzeniem się o tytule swego powołania, a więc przed rozpoczęciem biegu terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku, dla transmitariusza bieg tego terminu rozpoczyna się w chwili, gdy dowiedział się o tytule powołania transmitenta. Warunkiem rozpoczęcia biegu tego terminu jest jednak wcześniejsze dowiedzenie się przez transmitariusza o tytule powołania go do dziedziczenia po transmitencie. Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy wskazać należy, że M. K. (2) i U. Ł. wiedziały o tytule powołania do spadku po H. O.. Z ich zapewnienia spadkowego wynika nawet, że na ich rzecz zostało sporządzone notarialne poświadczenie dziedziczenia. Jako, że, jak ustalono wcześniej, H. O. zmarła, nie dowiedziawszy się o swym powołaniu do dziedziczenia, to mogły one, działając jako jej spadkobierczynie, złożyć oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. K. (3) w terminie 6 miesięcy od dowiedzenia się o powołaniu do spadku transmitenta.. M. K. (2) dowiedziała się o takim powołaniu dnia 7 lipca 2017 r., (k. 124), a U. Ł. w dniu 13 lipca 2017 r. (k. 124), zatem od tych dat należy liczyć termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu H. O.. Oświadczenie takie zostało złożone w dniu 8 listopada 2017 r. a więc z zachowaniem terminu określonego w art. 1015 § 1 kc. Dopiero z tą datą zaczął biec termin do złożenia oświadczeń w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku przez M. K. (2) i U. Ł.. Ich zstępnych. Sąd podziela bowiem pogląd wyrażony przez Sąd najwyższy w uchwale z dnia 19 października 2018 r. (III CZP 36/18), że Złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez osobę, w stosunku do której nie rozpoczął jeszcze biegu termin określony w art. 1015 § 1 k.c., jest bezskuteczne. Bezskuteczne są zatem oświadczenia o odrzuceniu spadku składane przez M. K. (2), Ł. K., A. K. (1), małoletnią A. K. (2), i U. Ł. złożone przed 8 listopada 2017 r., natomiast skuteczne są oświadczenia złożone przez te osoby po tej dacie. Jako, że oświadczenie te zostały złożone przed upływem terminu 6 miesięcy od 8 listopada 2017 r., to Sąd uznał, że M. K. (2), Ł. K., A. K. (1), A. K. (2), U. Ł., małoletnia J. Ł. skutecznie odrzucili spadek. Co prawda A. K. (2) jest już osobą pełnoletnią, ale w jej przypadku pozostaje w mocy oświadczenia o odrzuceniu spadku złożone przez jej przedstawiciela ustawowego.

Zgodnie z art. 935 kc w braku małżonka spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu. Jako, że wszyscy znani spadkobiercy ustawowi złożyli skutecznie oświadczenia o odrzuceniu spadku, Sąd stwierdził, że na podstawie tego przepisu spadek nabyło Miasto P. jako gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkobiercy.

Jako uczestnik postępowania została wskazana J. K. (2) – żona M. K. (1) - brata spadkodawcy. Nie jest ona jednak spadkobiercą A. K. (3) na podstawie żadnego z powołanych przepisów.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc obciążając nimi wnioskodawcę i uczestników w zakresie poniesionym.

SSR Mariusz Gotowski